

Hallituksen esitys LVM:n lainsäädännön väliaikaisista muutoksista poikkeusoloissa

Kuulemistilaisuus (Skype) 16.4.2020

Lainsäädäntöjohtaja Silja Ruokola ja hallitusneuvos Rita Linna

Ohjeet osallistujille:

- Laitetaan kamerat pois päältä, yhteydet toimivat paremmin niin.
- Klikataan mikrofoni kiinni, kun ei ole oma puheenvuoro. Näin mahdolliset taustäännet eivät häiritse.
- Pyydetään puheenjohtajalta puheenvuorot chatissa organisaation nimellä, esim. lyhyesti "PVP Väylävirasto".
- Sanotaan oma nimi, ennen kuin aloitetaan asian puhuminen. Näin on helpompi erottaa kuka puhuu.
- Tilaisuus tallennetaan ja tallenne tulee saataville hankeikkunaan.

Menettely ja sisältö kuulemistilaisuudessa

1) Hallituksen esityksen esittely

- Miksi lakiehdotuksia tarvitaan?
- Lakikohtaiset muutosehdotukset ja niiden voimassaolo
- Muutosten vaikutuksista tiiviisti

2) Kysymykset ja vastaukset

- Esityksestä yleisesti
- Lakiehdotuksittain

Muutosehdotusten tausta

- Aloite muutoksiin tullut kansalaisilta sekä toimialan yrityksiltä, järjestöiltä ja viranomaisilta
- Tarve saada väliaikaisia muutoksia liikennealan lainsäädäntöön
 - o Helpotetaan kansalaisten ja yritysten toimintaa poikkeusoloissa
 - o Turvataan kuljetusten jatkuvuus
- Taustalla COVID-19-tartuntatautiepidemian aiheuttamat poikkeusolot ja liikkumista koskevat rajoitukset
 - o Ikääntyneiden yli 70-vuotiaiden ja riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden suojaaminen
 - o Kansainvälisessä meriliikenteessä toimivien liikkumisen rajoitukset
- Esitys sisältää lähinnä määräaikoihin ja toimitettaviin asiakirjoihin liittyviä teknisluontoisia muutoksia tie- ja rautatieliikennettä sekä merenkulkua koskeviin säädöksiin

Ajokorttilaki (386/2011) 27 § ja 89 §

- **Lääkärintodistuksen** toimittamista saa myöhentää 30.9.2020 saakka
 - Henkilöautojen ym. kevyiden ajoneuvojen 70 vuotta täyttänyt kuljettaja ajokortin uudistamiseksi
 - Raskaampien ajoneuvojen yli 45 vuotiaat kuljettajat ajokortin uudistamiseksi
 - Liikenneopettajaluvan uudistamiseksi
- Tavoitteena riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden suojaaminen ja terveydenhuollon kuormituksen vähentäminen

Ajoneuvolaki (1090/2002)

- **Katsastussäätelyn väliaikaiset muutokset**
- Mahdollistettaisiin poikkeusolojen aikana sellaisten ajoneuvojen liikennekäyttö, joita ei ole määräaikaikatsastettu tai jotka on hylätty määräaikaikatsastuksessa ajokieltoon määräämättä
 - Poikkeusäätelyn kohteena ajoneuvot, joiden viimeinen katsastuspäivä on aikavälillä 16.3.–15.6.2020
 - Näiden ajoneuvojen määräaikaikatsastus viimeistään 31.8.2020
- Tavoitteena mahdollistaa erityisesti riskiryhmille ajoneuvon määräaikaikatsastaminen vasta epidemian pahimman vaiheen jälkeen
- Ei muutosta määräaikaikatsastusten kokonaismäärään vuonna 2020

Alusrekisterilaki (512/1993) 20 a §

- Muutos koskee 20 §:ssä tarkoitettua alkuperäistä tai julkisen notaarin oikeaksi todistamaa **saantoasiakirjaa**
- Tarpeellisena selvityksenä oman saannon laillisuudesta voisi esittää jäljennöksen alkuperäisestä saantoasiakirjasta
 - Esimerkiksi kopio asiakirjasta sähköpostin liitteenä
- Muutos olisi voimassa 30.9.2020 saakka, minkä jälkeen alkuperäinen asiakirja on toimitettava jälkikäteen rekisteriviranomaiselle tarkastettavaksi
- Tavoitteena on turvata merikuljetusten jatkuvuus: varmistamalla alusten rekisteröinti sekä omistusoikeuden kirjaaminen alukset pysyvät liikenteessä

Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta (485/2004) 4 a §

- Liikenne- ja viestintävirasto katsastaa alukset sekä antaa todistuskirjat (4 §)
- Muutos mahdollistaa **hyväksytyn luokituslaitoksen** tekemän **aluksen turvatarkastuksen**
 - Liikenne- ja viestintävirasto voisi valtuuttaa hyväksymänsä luokituslaitoksen tekemään turvatoimiasetuksessa tarkoitettu aluksen turvatarkastus ja antamaan tarkastetulle alukselle kansainvälinen turvatodistus
 - Luokituslaitoksen työntekijään sovelletaan tässä tehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta sekä vahingonkorvausvastuuta
 - Muutos on määräaikainen ja voimassa 31.12.2020 saakka
- Matkustamis- ja liikkumisrajoitusten takia Liikenne- ja viestintäviraston virkamiesten on hankala matkustaa ulkomailla sijaitsevien tarkastettavien alusten luokse
- Tavoitteena on turvata merikuljetusten jatkuvuus

Laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta (1687/2009) 13 § uusi 4 mom.

- Mahdollisuus myöntää **erivapauksia** myös **aluksella vaadittavista lisäpätevyyksistä** (kuten nykyisin kansi- ja konepäällystön pätevyyskirjoista)
 - Pakottavien syiden vaatimus
 - Ehtona myös, ettei arvioida aiheuttavan vaaraa ihmishengelle, omaisuudelle tai ympäristölle
 - Erivapaus voidaan myöntää 16.3.–30.9.2020 välisenä aikana, ja se on voimassa enintään 31.3.2021 asti
- Tavoitteena on varmistaa alusten riittävä miehitys ja turvata merikuljetusten jatkuvuus

Laki liikenteen palveluista (320/2017) 26 § ja 28 a §

- 26 §:ään uusi 3 momentti
 - **Taksinkuljettajan ajo-oikeuden** uudistamisen hakeminen 16.3.-30.9.2020 välisenä aikana
 - Hakija saa toimittaa tarvittavan lääkärintodistuksen 6 kuukauden kuluessa ajo-oikeuden uudistamisesta
- Uusi 28 a §
 - **Kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyden** voimassaolon jatkuminen
 - Jos pätevyyden voimassaolo päättyy 16.3.-30.9.2020 välisenä aikana
 - Voimassaolo jatkuu 30.9.2020 saakka ilman 34 §:n jatkokoulutuksen suorittamista
- Turvataan kuljettajien riittävyys ja kuljetusten jatkuminen

Laki liikenteen palveluista (320/2017) 74 § ja 78 §

- Rautatieliikennettä koskevat muutokset
- 74 §:ään uusi 6 momentti
 - **Rautatieliikenteen kuljettajan lupakirjan** voimassa pitämisen edellytyksenä olevan lääkärintodistuksen toimittamiselle 6 kuukauden lisäaika, jos se olisi pitänyt toimittaa 16.3.-30.9.2020 välisenä aikana
 - Muutosta ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, jolta rautatielääkäri on erikseen edellyttänyt säännönmukaista useammin tehtäviä lääkärintarkastuksia
- 78 §:ään uusi 3 momentti
 - Rautatieliikenteen kuljettajan **lisätodistuksen** voimassa pitämisen edellytyksenä olevien näyttöjen toimittamiselle 6 kuukauden lisäaika, jos näytöt olisi pitänyt toimittaa 16.3.-30.9.2020 välisenä aikana
- Turvataan rautatieliikenteen kuljettajien riittävyys ja kuljetusten jatkuvuus

Laki liikenteen palveluista (320/2017) 109 a §

- **Laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon jatkuminen**
 - Merenkulun ammattipätevyyttä osoittavien pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon pidentäminen
 - Jos voimassaolo päättyy 16.3.–30.9.2020 välisenä aikana, pidentyy automaattisesti 6 kk viimeisestä voimassaolopäivästä
 - Näin uusittu pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus on voimassa enintään 31.3.2021 asti
- Tavoitteena on turvata merikuljetusten jatkuvuus tilanteessa, jossa muodollisesti pätevistä henkilöstöstä olisi puutetta eikä miehistönvaihtoja pystyttäisi liikkumisrajoitusten takia tekemään

Laki liikenteen palveluista (320/2017) 179 §

- 179 §:ään uusi 5 momentti
 - **Joukkoliikenteen aikataulumuutokset**
 - Henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on ilmoitettava 16.3.-30.9.2020 välisenä aikana palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään 5 päivää ennen suunnitelman toteuttamista
 - Voimassa 30.9.2020 saakka
- Muutos antaa toimijoille mahdollisuuden reagoida matkustajamäärien muutoksiin ja sopeuttaa liiketoimintaa epidemiatilanteen ja liikkumisrajoitusten mukaisesti

Luotsauslaki (940/2003) 21 a §

- Uusia luotsauksen henkilölupia myönnettäessä sallittaisiin **koeluotsauksen siirtyminen** myöhempään ajankohtaan
 - Edellytyksenä, että luotsauslaissa ja Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä linjaluotsinkirjan ja luotsin ohjauskirjan saamiselle asetetut muut vaatimukset täyttyvät
 - Ilman koeluotsausta myönnetty ohjauskirja tai linjaluotsinkirja olisi voimassa 6 kuukautta ja enintään 31.3.2021 saakka
- **Luotsin ohjauskirjojen, linjaluotsinkirjojen ja erivapauksien** voimassaoloajan pidentäminen
 - Jos voimassaoloaika päättyy 16.3.–30.9.2020 välillä
 - 6 kk automaattinen pidennys alkuperäisestä viimeisestä voimassaolopäivästä
 - Pidennykset olisivat voimassa enintään 31.3.2021 sakka
- Tavoitteena luotsien riittävyyden ja meriliikenteen jatkuvuuden turvaaminen

Arvioidut vaikutukset 1/2

Yhteiskunnalliset vaikutukset

- Esitykset vähentävät riskiryhmien tarvetta liikkua ja asioida toisten ihmisten kanssa
- Muutokset vähentävät terveystarkastuksista aiheutuvaa terveydenhuollon kuormittumista
- Esitykset turvaavat yhteiskunnan kannalta välttämättömien meri-, tie- ja rautatiekuljetusten jatkuvuutta

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

- Muutokset siirtävät Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuvaa työkuormaa ja maksullisista suoritteista saatavia tuloja poikkeusolojen jälkeiseen aikaan

Vaikutukset liikenneturvallisuuteen

- Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen johtuen mm. esitettyjen poikkeusten lyhyestä kestosta
- Ajoneuvolain katsastusvaatimuksesta poikkeamisella tilapäisesti olisi onnettomuustilastojen perusteella vähäinen vaikutus liikenneturvallisuuteen

Arvioidut vaikutukset 2/2

Vaikutukset yrityksiin ja työntekijöihin

- Ehdotetut lakimuutokset keventävät työntekijöiden, yrittäjien ja yritysten hallinnollista taakkaa poikkeusolojen aikana
- Muutokset turvaavat yritystoiminnan ja ammatinharjoittamisen jatkuvuutta poikkeusoloissa etenkin meri-, rautatie- ja taksiliikenteessä sekä maanteiden tavarankuljetuksissa
- Esitys mahdollistaa joukkoliikennepalveluja tarjoaville toimijoille aikataulu- ja reittimuutokset sekä vuorojen perumisen nykyistä merkittävästi nopeammin ja siten vähentää koronaepidemiasta aiheutuvia taloudellisia tappioita
- Katsastusvelvoitteeseen esitetyt poikkeukset siirtävät katsastuksia tehtäväksi myöhemmin kesällä. Tästä voi seurata katsastusasemien toiminnan supistamisia ja keskeytyksiä sekä työntekijöiden lomautuksia.

Jatkovalmistelu

- Valmistelun aikataulu on nopea poikkeusoloista ja muutosesitysten luonteesta johtuen
- Saatujen lausuntojen ja kuulemistilaisuuden palaute kootaan lausuntoyhteenvetoon. Lausuntopalautteesta johtuvat muutokset viedään esitykseen.
- Muutosten laajuudesta ja mm. ruotsinkielisen käännöksen saamisesta riippuen esitys pyritään saamaan valtioneuvoston käsittelyyn huhtikuun aikana
- Eduskunta käsittelisi esitystä toukokuussa
- Lakimuutokset tulisivat voimaan, kun eduskunta on hyväksynyt ne.

Tiedot hankkeen etenemisestä hankeikkunasta

Säädösvalmisteluhanke:

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM019:00/2020>